

B I N N E N L A N D S E V E I L I G H E I D S D I E N S T

Maandoverzicht no. 1 - 1966

(Tijdvak 1-1-1966 t/m 31-1-1966)

I N H O U D

	Blz.
I. <u>Communisme Internationaal</u>	
Het democratisch centralisme	1
Lenins "partij van het nieuwe type"	1
Afbrokkeling van het centralisme	5
Poging tot rechtvaardiging van de fracties	6
Partijdemocratie in nieuwe vormen	10
II. <u>Activiteiten van de communistische partij Nederland</u>	
De CPN en de internationale communistische beweging	12
Herdenking Februaristaking en de eenheidspolitiek	14
Verkiezingen	16
De partijfinanciën	17
III. <u>Activiteiten van de communistische hulporganisaties</u>	
Het 11e OPSJ-congres	18
Activiteiten van de jeugdbeweging rond Vietnam	19
De Berlijnse conferentie van katholieke Christenen	21
Terugblik op het 5e FIR-congres	22
Het Nederlandse Auschwitz Comité	23
IV. <u>Andere groeperingen</u>	
Voortgaande pennestrijd tussen PSP en CPN	24
Nieuwe breuk in het internationale trotskisme	26
Jong Europa Nederland	27
<u>Stakingsoverzicht januari 1966</u>	29
<u>Agenda</u>	30

HOOFDSTUK I

COMMUNISME INTERNATIONAAL

Het Democratisch Centralisme

Het spreekt welhaast vanzelf, dat de beroering in de communistische beweging - de twisten, de verdeeldheid, het streven naar vernieuwing en het verzet er tegen, gepaard gaande met de onvermijdelijke machtsconflicten en een zich verscherpende strijd tussen de generaties - een corrumperend effect heeft op de partijdiscipline. Het organisatieprincipe van het democratisch centralisme - centralisme! - door Lenin ingevoerd met het doel de communistische partijen te smeden tot efficiënte vechtmachines, lijkt met elke nieuwe partijstrijd verder aan flarden te gaan.

Er is onder de Europese CP-en nauwelijks nog een partij aan te wijzen die niet gehinderd wordt door pro-Chinese fracties. Verschillende partijen hebben te kampen met "vernieuwingsbewegingen" - zoals de "Italiaanse" stroming in de Spaanse CP -, met conservatieve fracties - zoals de oudere garde in de CP-Zweden - en met allerlei groeperingen met een eigen "revolutionair" of "democratisch" program - zoals er verscheidene opereren in de PCF. In de Italiaanse CP hebben en zijn medestanders na de overwinning van op een zeker moment de eis gesteld, dat zij als minderheid recht van spreken zouden behouden. In verschillende CP-en rebelleren de intellectuelen. Jongere communisten schreeuwen van de daken, dat zij langs een andere weg tot het communisme zullen komen dan hun vaders.

Al deze oppositiegroepen verzetten zich, in strijd met de regels van het democratisch centralisme, tegen de eis zich aan de inzichten van de partijleiding, aan de meerderheid in hun partij, aan hun "vaders" te conformeren.

Het is interessant te zien, hoe zij in dit verband hun posities verdedigen. Met het toenemen van de diversiteit in de CP-en zal zich namelijk het karakter van deze "partijen van het nieuwe type" belangrijk kunnen wijzigen.

Lenins gedisciplineerde "partij van een nieuw type".

In tegenstelling tot Marx en Engels, die de organisatie van de arbeidersklasse in een open en democratische massapartij voorstonden, heeft Lenin er van het begin af aan naar gestreefd een gedisciplineer-

de elite-partij te stichten. Reeds in 1902 sprak hij als zijn overtuiging uit, dat geen revolutionaire beweging stand zou kunnen houden zonder een hechte en voornamelijk uit beroepsrevolutionairen bestaande voorhoedepartij. En in 1920, toen de jonge Sowjetstaat zich nog in benarde omstandigheden bevond, verklaarde hij, dat de overwinning slechts bevochten kon worden onder leiding van een ijzeren en in de strijd geharde partij, een partij die het vertrouwen van de arbeidersklasse verdiende en die de stemming van de massa wist te peilen en te beïnvloeden.

Zijn ideeën over de interne organisatie van een dergelijke partij legde hij neer in een aantal regels die hij kortweg samenvatte in de term "democratisch centralisme".

Voor het eerst verscheen deze uitdrukking - bijkans een contradictio in terminis - in een verklaring die in 1905, ten tijde van de conferentie van de bolsjewiki te Tammerfors werd uitgegeven (toen al kreeg het "democratische" element van het principe weinig aandacht). Pas tijdens het in augustus 1917 gehouden 6e congres van de bolsjewistische partij echter werden de partijstatuten ermee verrijkt. Volgens deze statuten hield het principe van het democratisch centralisme in, dat:

- a) alle leidende partij-organen van de laagste tot de hoogste gekozen dienden te worden;
- b) de partij-organen periodiek rekenschap dienden af te leggen aan de betrokken partij-organisaties (zomede - volgens een latere wijziging - aan hogere partij-organen);
- c) een strenge partijdiscipline gehandhaafd diende te worden, waarbij de minderheid zich aan de meerderheid diende te onderwerpen;
- d) beslissingen van hogere partij-organen bindend waren voor lagere organen.

Het democratisch centralisme werd in 1920 door de Comintern in de befaamde "eenentwintig voorwaarden voor de toelating tot de Internationale" ook aan alle andere CP-en als organisatieprincipe opgedrongen. Het zwaarste accent bleef daarbij liggen op het centralisme ten koste van de democratie in de partij, want "in deze tijd kon een communistische partij haar taak slechts vervullen wanneer zij zo centralistisch mogelijk was georganiseerd en er in de partij een ijzeren discipline heerste...."

De verabsolutering van het centralisme was echter zeker niet louter een verdedigingsreactie in tijdelijk precaire situaties - de periode van vervolging en illegaliteit vóór de Oktober-revolutie en de

periode van interventie en burgeroorlog daarna - maar volgde veeleer consequent uit Lenins gedachte, dat de partij de voorhoede vormde van een gehele klasse, waarin "dus" met geen particuliere inzichten en belangen rekening kon worden gehouden. De partij was bovendien bedoeld als parate gevechtseenheid. De toevoeging "democratisch" aan het "centralisme" had dan ook voornamelijk betrekking op het collectieve beraad over voorstellen tot actie.

Stalin zei hiervan, in 1924, kort na Lenins dood:

Een ijzeren discipline is in de partij ondenkbaar zonder de eenheid van wil en zonder de volledige en onvoorwaardelijke eenheid van handelen van alle partijleden. Dit betekent niet, dat de mogelijkheid van discussie in de partij uitgesloten moet worden. Integendeel: ijzeren discipline veronderstelt juist de mogelijkheid van kritiek en discussie. Het betekent zeker niet, dat er een blinde discipline moet heersen. Integendeel: alleen een vrijwillige en bewuste discipline kan een werkelijk ijzeren discipline zijn. Maar wanneer de discussie beëindigd en de kritiek uitgeput is en er een besluit is genomen, vormt de eenheid van wil en van handelen van alle partijleden de noodzakelijke voorwaarde, zonder welke geen hecht gesloten en gedisciplineerde partij denkbaar is.

Ook met het 20e CFSU-Congres wijzigde zich deze opvatting niet:

De democratie in de partij is geen doel in zichzelf; zij dient er slechts toe de strijdbaarheid van de organisaties en de eenheid van handelen te verzekeren (uit "Partijleven", april 1956).

In feite had het begrip "democratie" in dit verband dus een zeer beperkte betekenis. In de praktijk ging het er slechts om, zonder veel omhaal tot eenstemmigheid te komen. Wie daarbij teveel moeilijkheden maakte was suspect, want wie - volgens Lenin - de ijzeren discipline van de partij van het proletariaat ook maar in het minst afbreuk deed, was eigenlijk al een knecht van de bourgeoisie tegen het proletariaat. Zo leidde het principe van het democratisch centralisme dan ook: spoedig tot de praktijk van de gehoorzame, unanieme aanvaarding van de beslissingen van de partijleiding en tenslotte van de beslissingen van de partijdictator.

Er waren er wel die zich tegen deze fatale ontwikkeling verzetten, zoals Lenins weduwe, die het eens waagde te zeggen dat zij zich onmogelijk kon verenigen met de gedachte dat de meerderheid altijd gelijk had. Want had de meerderheid zich niet soms vergist, zelfs op verschillende partijcongressen? Maar haar werd brutaal de mond gesnoerd met de opmerking: "De idee, dat een waarheid altijd waarheid blijft, mag misschien interessant zijn voor filosofen, in de partij zijn congresbesluiten algemeen geldig, ook voor wie de juistheid ervan in twijfel trekken".

waarschuwde eveneens in haar polemieken met Lenin tegen de zich ontwikkelende partijdictatuur:

Historisch gezien - schreef zij - zijn de fouten, begaan door een werkelijk revolutionaire arbeidersbeweging oneindig veel vruchtbaarder en waardevoller dan de onfeilbaarheid van het meest volmaakte Centraal Comité.

Maar leefde niet lang genoeg om haar zaak te kunnen uitvechten (zij werd in 1919 vermoord). Ongetwijfeld zou zij echter toch het lot gedeeld hebben van Trotsky en de andere grootheden van de revolutie die zich tegen de uitholling van de partijdemocratie bleven verzetten en door Stalin werden geëlimineerd.

Tegen de achtergrond van het na de opstand van Kronstadt (februari/maart 1921) nog voortsmeulende verzet tegen de bolsjewistische dictatuur werd de regel van het democratisch centralisme met betrekking tot de minderheden in de partij door het 10e bolsjewistische partijcongres onverbiddeijk gepreciseerd in een resolutie "Over de eenheid van de partij". Volgens deze resolutie

.....waren er in de partij zekere tekenen te onderkennen die wezen op fractievorming, d.w.z. de vorming van groepen met een eigen deelprogram, die ertoe neigden zich af te zonderen en er een eigen groepsdiscipline op na hielden. Alle klassebewuste arbeiders moesten zich echter wel bewust zijn van de verderfelijke en de ontoelaatbaarheid van fractievorming van welke aard dan ook, waardoor de solidariteit in de partij werd ondermijnd en de partij gevaar liep het slachtoffer te worden van haar contrarevolutionaire vijanden, zoals de opstand te Kronstadt wel had bewezen.

Daarom dienden alle fracties en groeperingen onder welke naam ook onmiddellijk ontbonden te worden. Kritiek op het partijbeleid zou in het vervolg - in de vorm van positieve voorstellen - direct en zonder uitstel aan de leidende organen van de partij zelf dienen te worden voorgelegd.

Het slot van de resolutie, waarin ieder die niet de meest strikte partijdiscipline in acht nam met de strengste maatregelen werd bedreigd, werd door Lenin bij deze gelegenheid nog achtergehouden. Eerst in 1924 publiceerde Stalin het besluit in zijn geheel toen het 13e bolsjewistische partijcongres ook een scherpe veroordeling uitsprak over de oppositionele groeperingen van Radek en Trotsky:

Deze oppositie had het besluit van het 10e partijcongres, inhoudende het verbod van fractievorming in de partij, klaarblijkelijk genegeerd. Tegenover de bolsjewistische opvatting van de partij als monolithisch geheel had de oppositie haar ideeën gesteld over de partij als een som van stromingen en fracties, die alle gelijke rechten zouden moeten genieten. Dit had niets meer gemeen met Leninisme...

Zo werd in het begin van de twintiger jaren met het verbod tot fractievorming in de communistische beweging praktisch een eind gemaakt aan de toch al beperkte discussievrijheid en werd de interne democratie opgeofferd aan het ideaal van de monolithische partij.

Lenins "partij van het nieuwe type" werd een partij waarin een soort formele democratie krampachtig gehandhaafd bleef om de onverbiddelijkheid van het interne regime nog enigszins te verhullen. Van vrije verkiezingen voor leidende functies was geen sprake meer. En van verslagen minderheden werd geëist, dat juist zij zich het meest zouden inspannen voor de uitvoering van de "meerderheidsbesluiten".

De slachtoffers van dit regime waren legio.

Afbrokkeling van het centralisme

Na het einde van de stalinistische periode kwam de kwestie van de partijdemocratie opnieuw aan de orde, zowel in de CP-en van de bloklanden, waar het soms tot dramatische conflicten kwam (Polen en Hongarije, '55/'56) als in de Westerse CP-en, waar de oppositie van de stalinistische partijleiders in geleidelijk scherpere formuleringen herstel van de democratische normen eisten.

Reeds in 1952 - om de groeiende dissentie slechts met enkele voorbeelden te illustreren - organiseerde een groep Franse communisten zich rond het blad "Unir" uit protest tegen de dictatuur van de partijleiding en tegen de persoonsverheerlijking van en sprak zich uit voor een vernieuwde democratische partij-organisatie. In 1956, na het 20e CPSU-Congres kreeg zij gezelschap van een groep rond het blad "Tribune de discussion" en later, na de opstanden in Polen en Hongarije nog van een groep rond

Verskillende leden van beide laatste groeperingen, die slechts korte tijd bleven bestaan, doken in 1958 opnieuw op bij de oprichting van de periodieken "La Voie Communiste", "Voies Nouvelles" en "Les Voies du Socialisme". In 1958 deed de communistische cel van de filosofische faculteit van de Sorbonne eveneens van zich spreken door een resolutie aan te nemen waarin de bureaucratische methoden van de partijleiding veroordeeld werden en een herstel van de interne partijdemocratie werd geëist. Maar behalve deze groepen trachtten nog tal van andere zich in de PCF te doen horen met "Tribune du Communisme", "La Methode", "Verité-Liberté" en ongetelde manifesten en andere onregelmatige schrifturen.

In de jaren na 1957 was het rumoerig in een groot aantal Westerse CP-en. De oppositie van de Wagenaar-Gortzak groep in de CPN en de af-

scheidingsbeweging van in de Deense CP waren er slechts twee bekende voorbeelden van.

Na het 22e CPSU-Congres (het tweede destalinisatiecongres) in 1961 deden de dissidenten, de vernieuwers, de voorstanders van discussie en democratie - vooral ook intellectuelen en studenten - zich nog luid horen. Zij eisten "werkelijke" in plaats van "fictieve en dwangmatige" democratie, "eenheid zonder unanimiteit" en tolerantie ten aanzien van minderheden.

In zijn commentaar op het 22e CPSU-Congres zei tijdens een CC-zitting van de Italiaanse partij in november 1961:

Het 22e CPSU-Congres betekent het einde van een fictieve unanimiteit die niets van doen had met een werkelijke ideologische en politieke eenheid. Dit moeten wij als een positieve ontwikkeling zien. Ook in onze partij zullen van tijd tot tijd discussies moeten worden gehouden over verschillende problemen, zo nodig tot aan de vorming van minderheden toe. Dit betekent niet, dat wij fractievorming zullen moeten tolereren waardoor, zoals in andere (nl. niet-communistische) partijen de discussie zou worden gehinderd, maar wel, dat de interne democratische dialectiek op een bredere basis ontwikkeld zal moeten worden.

Onvermijdelijk rees echter de vraag waar dan de grens lag tussen een minderheid en een fractie, de vraag of dissidente opvattingen in een partij voortaan wel of nog niet tegen de besluiten van een meerderheid in verdedigd mochten worden. Ook in deze latere jaren werden nog tientallen dissidenten uit de partijen verwijderd. Het democratisch centralisme werkte dus nog steeds. Het lag echter in de lijn der ontwikkelingen dat tal van CP-en geleidelijk hun monolithisch karakter verloren. Was dit meer een kwestie van sfeer dan van organisatie, de oppositiegroepen kregen daarmee toch het getij mee.

Met het ontstaan van de pro-Chinese groepen (vanaf 1963) werden de fracties zelfs een gewoon (illegaal) verschijnsel, waartegen in verschillende partijen uit opportunistische overwegingen niet eens al te hard werd opgetreden.

Pogingen tot rechtvaardiging van de fracties

Het is wel duidelijk, dat de fractionisten zich niet licht zullen weten te rechtvaardigen in het kader van een zo rigoreuze interpretatie van het democratisch centralisme als sinds het begin van de twintiger jaren gangbaar is geweest. Zij trachten dit kader dan ook op verschillen-

de manieren te doorbreken.

Sommigen verwijzen naar een uitspraak van Lenin waardoor het verbod tot fractievorming zou worden gerelativeerd, nl.:

"... zouden diepgaande, fundamentele meningsverschillen over principiële zaken niet de meest drastische maatregelen rechtvaardigen? Ja, natuurlijk, wanneer de meningsverschillen zeer fundamenteel zouden zijn en wanneer de partij of de arbeidersklasse niet op een andere wijze van haar dwalingen zou kunnen worden bekeerd, zouden dergelijke drastische maatregelen noodzakelijk zijn".

Aangezien deze uitspraak gedaan werd ten tijde van het 10e congres van de Sowjet-partij waarop de resolutie tegen de fractievorming werd goedgekeurd - aldus de interpretatie van deze fractionisten - zou daarmee bewezen zijn dat deze resolutie slechts een tijdelijke gelding had, nl. slechts voor de duur van de moeilijke omstandigheden waarin de Sowjet-staat en de communistische beweging destijds verkeerden. Het was de fractie van Stalin (!) geweest die de resolutie een definitieve strekking had gegeven.

Deze interpretatie werd onder meer onlangs nog uitgewerkt in het reeds genoemde blad "Unir" in een bijdrage van een lid van de fractionistische jeugdgroep te Cannes (die zelf het blad "La Methode" uitgeeft).

Enkele jaren geleden (augustus 1962) publiceerde "Unir" een (uiteraard) ongesigneerd artikel waarin de kwestie van de fractievorming eveneens op een interessante wijze benaderd werd.

Volgens de auteur van dit artikel zou het onjuist zijn de motivering van het algemene verbod tot fractievorming en de verdediging van de fractievorming in verband met dwalingen van de partijleiding als twee abstracte redeneringen tegenover elkaar te stellen. In plaats van stil te blijven staan bij de logische onverenigbaarheid van de gegeven thesen moest men namelijk veeleer trachten langs de weg van de dialectiek tot een aanvaardbare synthese te komen.

De partij - aldus de door deze auteur gevolgde dialectische redenering - moest niet beschouwd worden als een statische grootheid, maar letterlijk als een "beweging". In deze beweging zouden dan opeenvolgende en telkens aan elkaar tegengestelde fasen te onderscheiden zijn die elk ook zelf door een fundamentele tegenstelling worden gekenmerkt.

a) In de progressieve fase van de beweging is de activiteit van de partij volledig afgestemd op de belangen van de arbeidersklasse. Dit komt

tot uiting in een volstrekte democratie in de partij en - wanneer deze partij aan de macht is - in een volstrekte democratie ook in het maatschappelijke bestel (het Sowjet-systeem). In een dergelijke situatie identificeert zich de partijleiding met de partij en de partij met het proletariaat. Er zijn echter ook dan in de beweging tegenstellingen te onderscheiden. Allerlei elementen, besmet met de ideologie van de burgerlijke klassen trachten de progressieve ontwikkelingen af te remmen en organiseren zich daartoe in "fracties" die, uiteraard terecht, vroeg of laat uit de beweging worden gestoten.

- b) Geleidelijk verliest de partij dan echter aan progressief élan. De beweging geraakt in een neergaande fase, waarin de identiteit verstoord wordt tussen de activiteiten van de partijleiding en die van de partij en de progressiviteit van het proletariaat. De leidende kaders verworden tot bureaucratische fracties. Met de democratie is het dan gedaan: benoemingen komen in de plaats van verkiezingen, de vrije discussie wordt gesmoord en kritiek wordt gestraft met roeyement, zo niet met liquidatie. In die situatie komen de gezonde krachten van het proletariaat echter in verzet tegen de bureaucratie en organiseren zich tot "oppositie-groepen" die door de partijleiding volkomen ten onrechte gelijkgesteld worden met de "fracties" uit de progressieve fase en als anti-partij-groepen met uitstoting en liquidatie bedreigd worden.

Deze oppositiegroepen zijn echter geen fracties maar anti-fracties die zich tot taak stellen een brug te slaan naar:

- c) de nieuwe progressieve fase van de beweging, waarin de identiteit tussen de partij en de arbeidersbeweging op een hoger plan hersteld wordt en waarin ook de democratie een nieuwe dimensie krijgt. Vanzelfsprekend worden de fracties van de voormalige bureaucraten geëlimineerd. Overigens ontwikkelt zich echter een vruchtbaar samenspel tussen de verschillende "tendenties" in de partij, waarbij elke minderheid zich vrijwillig bij de meerderheid aansluit en de meerderheid aan de minderheden de vrijheid laat tot constructieve kritiek.

Het is duidelijk dat de auteur de Franse CP situeerde in de neergaande fase en de verschillende "democratische" dissidentengroepen niet als "fracties" wenste te beschouwen maar als "oppositie"-groepen, die door de partijbureaucratie ten onrechte vervolgd worden!

Ook de Chinese fracties werden uiteraard met het probleem van het democratisch centralisme geconfronteerd. In principe werd dit probleem voor hen opgelost door de vertegenwoordigers van de CP-China tijdens de Conferentie van de 81 partijen die in 1960 te Moskou werd gehouden.

Door de CPSU geprest zich als minderheid aan de meerderheid in de communistische beweging te onderwerpen, verklaarden de Chinezen verontwaardigd, dat het volstrekt onjuist was deze regel op de verhoudingen tussen de partijen onderling toe te passen sinds de Comintern was opgeheven en er in de communistische beweging van geen gecentraliseerd leiderschap meer sprake was. Deze regel gold uitsluitend voor de organisatieverhoudingen in elke partij.

Zij voegden daar echter merkwaardigerwijs (1960!) aan toe dat:

... zelfs in een partij, waar de discipline steunt op het principe dat de minderheid zich conformeert aan de meerderheid, de meerderheid in ideologische kwesties niet altijd het gelijk aan haar zijde heeft. Lenin zelf had destijds immers ook een veroordeling uitgesproken over het schandalige optreden van de zeven "liquidateurs" in de partijfractie in de Doema, die met een meerderheid van één de zes ware marxisten in die fractie hadden onderdrukt. Lenin had daarbij vastgesteld, dat niet de zeven "liquidateurs", maar de zes marxisten (dus de minderheid) hadden gehandeld in overeenstemming met de wil van de meerderheid van het proletariaat.

Later, in een van de heftigste episodes van de openlijke polemiek met de Sowjet-leiders voegden zij daar nog een ander voorbeeld aan toe (7e commentaar op de "open brief" van het C.C. van de CPSU, 4 februari 1964):

In 1916 zei Lenin over de situatie in de Duitse Sociaal-Democratische Partij: "Liebknecht staat met Rühle (in de Rijksdag) tegenover een meerderheid van 108. Maar deze twee vertegenwoordigen de miljoenen, de uitgebuite massa, de overweldigende meerderheid van het volk, de toekomst van de mensheid en de revolutie. De 108 vertegenwoordigen slechts de serviele geest van een handvol lakeien van de bourgeoisie

Met dit beroep op Lenin kwamen de Chinezen tot het begrip "voorlopige minderheid", een minderheid die volgens hen in feite de meerderheid van het werkende volk vertegenwoordigde en dus ten onrechte door de usurpatoren in de partijen werd verdrukt. De revisionistische partijleiders konden zich slechts op een "schijnmeerderheid" beroemen, want "zij en hun volgelingen waren volledig vervreemd van de massa; hoe konden zij dan deze massa's van de partijleden en van het volk die zich niet met

hun verdorven opvattingen konden verenigen, als een deel van hun meerderheid beschouwen?"

Fractievorming door marxisten-leninisten (pro-Chinezen) is dan ook volgens de Chinezen geen fractievorming in de laakbare zin van het woord. Niet de marxisten-leninisten zijn de scheurmakers, maar de revisionistische leiders, die (volgens een verklaring van Engelse pro-Chinezen in een periodiek van Grippa's partij) het democratisch centralisme hebben vervangen door een bureaucratisch centralisme.

En een bureaucratisch centralistische partij is niet langer als een leninistische partij te beschouwen.

Partijdemocratie in nieuwe vormen

Hoe de verschillende oppositiegroepen de interne situatie in de CP-en ook gewijzigd willen zien, de meeste en zeker de pro-Chinese fracties beogen allerminst het principe van het democratisch centralisme buiten werking te stellen.

Er zijn echter in het Europese communisme enkele merkwaardige ontwikkelingen aan te wijzen waardoor de algemene geldigheid van dit principe toch aangetast dreigt te worden.

In de conceptie van een nieuwe "verenigde arbeiderspartij" die in de Italiaanse CP wordt uitgewerkt, schijnt het democratisch centralisme niet te zijn opgenomen.

In een beschouwing over deze voorgestelde eenheidspartij schreef , een van de topfiguren van de PCI, onlangs (Rinascità, 27 november 1965): "Een van de belangrijkste problemen die om een oplossing vragen betreft de interne organisatie van zulk een partij, die uiteindelijk alle socialistische krachten zal omvatten. Hoewel wij beseffen, welk belang sommige socialistische bewegingen hechten aan een organisatievorm die het optreden van stromingen en fracties toelaat, zijn wij er anderzijds van overtuigd, dat het de voorhoede van de arbeidersbeweging slechts ten goede kan komen als zij een sterke eenheid blijft".

Verried deze uitspraak, dat in de Italiaanse partijleiding met betrekking tot de interne organisatie van de eenheidspartij minstens nog in de richting van een gematigd centralisme werd gedacht, tijdens een in oktober 1965 gehouden CC-zitting werd in elk geval uitgemaakt, dat deze kwestie open diende te blijven. "Wij denken aan een volstrekt nieuwe partij met een structuur en een program die zullen worden bepaald in en door een zeer gecompliceerd ontwikkelingsproces en dus niet a-priori kunnen worden gedefinieerd", aldus (verslag van de

H O O F D S T U K I I

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE PARTIJ NEDERLAND

De CPN en de internationale communistische beweging

Blijkens een publicatie in "Neues Deutschland", het partijorgaan van de Oostduitse CP (SED), is er weer een conferentie in voorbereiding van de communistische partijen uit de kapitalistische landen van Europa. Deze conferentie zal waarschijnlijk nog dit voorjaar te Wenen worden gehouden. In verband hiermee is het van belang na te gaan hoe thans de verhouding is tussen de CPN en de andere Westeuropese CP'en, in het bijzonder de Franse partij (PCF). Tijdens de vorige conferentie (juni 1965 te Brussel) koesterde de Nederlandse CP een groot wantrouwen tegen de PCF die er - niet ten onrechte - van verdacht werd Moskou in de kaart te spelen. Mede om deze reden voerde de CPN toen een onbuigzame oppositie, die resulteerde in een distanciëring van de gemeenschappelijke resoluties.

Sedert de Franse presidentsverkiezingen (december 1965), waarin de PCF de links-socialistische kandidaat Mitterand steunde, heeft de CPN echter een gunstiger oordeel over de Franse CP. Zo wenste de CPN-leiding onmiddellijk na de uitslag van de tweede verkiezingsronde de PCF telegrafisch veel geluk met haar "succesvolle rol in de ontwikkeling van de massabeweging tegen kernbewapening, voor democratie en een groeiende eenheid van communisten en socialisten". Uit commentaren in "De Waarheid" werd het duidelijk, dat de CPN het optreden van de Franse communisten niet alleen interpreteert als een verzet tegen De Gaulle, maar ook als een zich onttrekken aan de invloed van Moskou en Peking.

"Het is bekend - aldus de "Waarheid"-commentator - dat zowel vanuit de Volksrepubliek China als vanuit de Sowjet Unie pogingen zijn gedaan (uitgaande van doeleinden van buitenlandse politiek en diplomatie) om tot toenadering of zelfs combinaties in het internationale vlak met De Gaulle en zijn regering te komen. Het zou echter volstrekt onjuist zijn voor de arbeidersbeweging om zich daarop te oriënteren. De communistische partij van Frankrijk heeft dit, blijkens haar optreden in de laatste tijd, dan ook niet gedaan en zij heeft zich niet laten weerhouden om met kracht de strijd tegen De Gaulle te voeren."

Dat de CPN-leiding thans van plan is om nog meer dan voorheen afstand te nemen van de DDR, moge blijken uit de richtlijn aan de partij-uitgeverij Pegasus om minder Oostduitse werken op de markt te brengen. In het bijzonder heeft de recent verschenen roman "De avonturen van Werner Holt" geen genade kunnen vinden in de ogen van de partijleiding, die van mening was dat het boek schade toebracht aan de politiek van de CPN m.b.t. het optreden van de heer Claus von Amsberg. (Het boek beschrijft namelijk de lotgevallen van een Duitse jongen die tijdens het nazibewind op 17-jarige leeftijd gedwongen werd tot de militaire dienst.) Pegasus heeft de reclame voor deze roman dan ook moeten stopzetten.

Het feit dat de partijleiding zich zo sterk is gaan bezighouden met haar uitgeverij, heeft ook nog een ander aspect. Het bewijst dat men er scherper op wil gaan toezien dat alle partij-instellingen en alle partij-functionarissen nauwgezet de huidige nationale en autonome partijlijn volgen. Naar verluidt zou de CPN-leiding vooral de (uiteraard!) pro-Russische activiteiten van de vereniging "Nederland-USSR" nauwlettend en met toenemende ergernis gadeslaan.

De aankondiging in "De Waarheid" van 17 januari j.l. dat Paul de Groot na zijn aftreden als lid van de Tweede Kamer zich meer zal gaan bezig houden met de centrale leiding van de partij en wel speciaal met de problemen van de internationale discussie, is eveneens een aanwijzing dat de CPN haar huidige "autonomie-politiek", zowel in de eigen partij als in de internationale communistische beweging, consequent zal doorvoeren. Er mag dan ook verwacht worden dat de kritiek op Moskou en de Moskou-getrouwe partijen zal worden voortgezet. Een verdere toenadering tot Peking mag daarbij niet uitgesloten worden geacht.

Of de CPN onder deze omstandigheden - ondanks een verbeterde verhouding tot de Franse partij - aan de conferentie van Wenen zal willen deelnemen is voorlopig nog een open vraag.

Herdenking Februaristaking en de eenheidspolitiek

"De herdenking van de Februaristaking zal dit jaar een onverdeeld karakter dragen". Dat was de essentie van het perscommuniqué dat begin januari door B en W van Amsterdam werd verstrekt.

Reeds in september van het vorig jaar waren zij met het voorstel gekomen om, in verband met het feit dat 25 jaar geleden de Februari-

staking werd geproclameerd, dit maal op 25 februari een gemeenschap-pelijk defilé te doen plaats vinden.

Ook in de eerste naoorlogse jaren werd de staking niet-geschei-den herdacht, maar hieraan kwam al spoedig een einde, mede onder in-vloed van het communistische optreden in de Oosteuropese landen. In 1961, op de twintigste gedenkdag, vond voor de laatste maal een her-denking op brede basis plaats, waaraan toen ook werd deelgenomen door vooraanstaande SWP-ers. Dit vormde voor de CPN een reden om het jaar daarop de officiële herdenking te negeren en als voorheen, een eigen herdenking te organiseren. Een ander punt van ergernis voor de CPN vormde destijds een TV-uitzending, waarin de bekende Dr.L.de Jong het aandeel van de CPN en van partijvoorzitter De Groot in het tot stand komen van de staking zou hebben gebagatelliseerd.

De laatste maanden van 1965 gaven een druk overleg te zien waar-bij ook de leden van de CPN-gemeenteraadsfractie waren betrokken. Be-sloten werd een "comité herdenking Februari-staking-1966" te vormen en tevens genoemd perscommuniqué uit te geven. "De Waarheid" concludeerde hieruit "dat de bijeenkomst die B en W de afgelopen jaren vroeger op de dag plachten te houden, geen doorgang zal vinden" en suggereerde daarmee dat de communistische herdenking de "officiële" is geworden. De samenstelling van het comité van aanbeveling onderstreept overigens nadrukkelijk dat het hier gaat om een herdenking op zeer brede basis.

Het lag voor de hand, dat de besprekingen voor een gemeenschap-pelijke herdenking in CPN-kringen zouden worden voorgesteld als een nieuwe stap op de weg naar eenheid van optreden met de socialisten. Dit ondanks de stellige verklaring van de PvdA-vertegenwoordigers, dat achter een gezamenlijk optreden volstrekt geen politieke bijbedoeling moest worden gezocht. Reeds in het beginstadium van de besprekingen stelden zij bovendien als voorwaarde dat tijdens de herdenking de po-litieke inzichten van de deelnemers op geen enkele wijze tot uitdruk-king mochten komen. Ook zouden er geen toespraken mogen worden gehou-den, noch enige discriminatie worden toegepast ten aanzien van de deel-nemende organisaties.

Vermoedelijk brak in de CPN-top al spoedig het inzicht door dat uit zo'n herdenking geen politieke munt zou kunnen worden geslagen. Liever dan in het isolement te geraken, besloot zij met de gestelde voorwaarden accoord te gaan en daarnaast een eigen herdenkingsbije-enkomst te beleggen, teneinde nog eens de belangrijke rol van de partij bij het organiseren van de staking te belichten.

Op 24 december (dus vóór de publicatie van het perscommuniqué) kwam "De Waarheid" met het bericht dat op 30 januari 1966 een partij-bijeenkomst ter herdenking van de staking zou worden georganiseerd in het Concertgebouw te Amsterdam.

Partijbijeenkomst

In zijn toespraak op deze herdenking besteedde Paul de Groot - natuurlijk - ruime aandacht aan de atoombewapening van West-Duitsland. Hij stelde zelfs dat de beduchtheid hiervoor het bindend element vormde voor de deelnemers aan de gemeenschappelijke herdenking op 25 februari. Hij riep zijn toehoorders tenslotte op deel te nemen aan deze manifestatie en er in "buurten, bedrijven en onder het intellect" propaganda voor te maken.

Georganiseerden - ongeorganiseerden

Naar aanleiding van het vraagstuk van de bevoordeling van georganiseerden boven ongeorganiseerden, dat momenteel een rol speelt bij de CAO-vernieuwing in diverse bedrijfstakken, merkte "De Waarheid" op dat met deze bevoordeling slechts kon worden ingestemd, "wanneer het er toe zou kunnen bijdragen dat het NVV met grote aantallen nieuwe leden versterkt wordt". Maar, zo laat het blad er onmiddellijk op volgen, dit kan alleen maar gebeuren "wanneer het NVV ook open staat voor alle werknemers, ongeacht hun politieke overtuiging, en iedere discriminatie uit de vakbeweging verdwijnt".

De selectie die de NVV-bonden bij het aannemen van leden toepassen, is de CPN vanzelfsprekend nog steeds een doorn in het oog.

Verkiezingen

De verscherpte houding van de CPN ten opzichte van de PSP en VVD, zoals deze de laatste maanden van 1965 reeds was gesignaleerd, bleef ook in januari ongewijzigd.

Medio januari ging "De Waarheid" in op een artikel in het PSP-orgaan "Bevrijding", dat bedoeld was als een reactie op de bekende Open Brief aan de aanhangers van de PSP. Het "Waarheid"-artikel is evenwel grotendeels een herhaling van de standpunten, zoals vervat in deze Open Brief (zie hoofdstuk III).

De CPN blijft zich voorts in het bijzonder interesseren voor de positie van de middengroepen. Zo bekritiseerde "De Waarheid" het onlangs gehouden VVD-congres, waar bij de bespreking van het beginsel-program, nauwelijks aandacht zou zijn besteed aan de middenstand.

Het partijdagblad bevat overigens regelmatig artikelen, waarin - overeenkomstig de besluiten van de eind oktober 1965 gehouden verkiezingsconferentie - de CPN zich opwerpt als verdediger van de belangen van de middengroepen.

Enkele financiële aspecten

De Kerstenvelopenactie die de CPN in december van het vorig jaar onder de lezers van "De Waarheid" voerde, bracht meer dan f 40.000,- op. Het eindresultaat is nog niet bekend, omdat nog steeds enveloppen worden ingeleverd. Naar het zich laat aanzien zal dit niet veel verschillen van de opbrengst van het vorige jaar.

De abonnementsprijsverhoging van "De Waarheid" per 3-1-1966 (f 0,05 per week) brengt naar schatting f 50.000,- op.

Tegenover deze inkomstenvermeerdering staat o.m. een vrij belangrijke stijging van de salarissen. Zo werden b.v. de salarissen van het technisch personeel van "De Waarheid"-drukkerij verhoogd van f 117,- tot f 142,- per week. Het administratieve personeel van de partijinstellingen kreeg een salarisverhoging van 7%, terwijl ook de jeugdlonen werden herzien.

De CPN verhoogde ook de lonen van de partijfunctionarissen en brach hierin voor het eerst een symbolische differentiatie aan. Leden van het Dagelijks Bestuur van de CPN en daarmee gelijk te stellen functionarissen gaan in het nieuwe jaar f 147,50 per week verdienen. De overige functionarissen - nog onderverdeeld naar hun "partijstatus" - krijgen maximaal f 142,50 of f 145,- per week. (Het betreft hier bruto-loonbedragen, inclusief huurcompensatie.)

Door de druk van het bedrijfsleven heeft de CPN zich genoodzaakt gezien een beter loonbeleid te voeren. Het simpele beroep op de offervaardigheid en partijgetrouwheid van het personeel blijkt hoe langer hoe minder aan te slaan.

H O O F D S T U K I I I

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE HULPORGANISATIES

Jeugdbeweging

Het 11e OPSJ-congres

Op 7, 8 en 9 januari 1966 werd in Amsterdam het 11e congres van de Organisatie van Progressieve Studerende Jeugd (OPSJ) gehouden. Enige weken daarvoor verscheen de gebruikelijke beschrijvingsbrief, ditmaal in de vorm van een tiental stellingen. In de loop van december vorig jaar werden in de vijf afdelingen, die deze communistische scholierenorganisatie telt (4 in Amsterdam en 1 in Rotterdam), ledenvergaderingen gehouden, waar de stellingen werden besproken. Voorts werden daar de gedelegeerden naar het congres gekozen en kandidaten gesteld voor de nieuwe organisatieraad (hoofdbestuur).

Overeenkomstig de politieke (autonome) lijn van de CPN, vroeg de OPSJ zowel in zijn "stellingen" als op het congres in de eerste plaats aandacht voor de "alarmerende berichten die ons voortdurend uit West-Duitsland bereiken". Gezegd werd, dat de Westduitse politiek zich richt op herstel van de oude grenzen en daardoor een bron van oorlogsdreiging in Europa vormt. Om aan het "revanchistische" streven meer kracht bij te zetten, aldus de OPSJ, verlangt de Bondsrepubliek atoomwapens. Het is een levensbelang ervoor te waken, dat dit niet gebeurt, ook niet via de multilaterale kernmacht (MLF). De OPSJ stelt zich tot taak de scholieren voortdurend op deze gevaren te wijzen en hun te vragen zich in te zetten voor het mobiliseren van de publieke opinie.

Pas in de tweede en derde plaats werd aandacht gevraagd voor resp. de "smerige" oorlog in Vietnam en de rassendiscriminatie. De OPSJ juicht het toe, dat in het Jongerencomité Vietnam zoveel jeugdorganisaties, waaronder de OPSJ, elkaar gevonden hebben. Alleen een breed en eensgezind optreden kan h.i. tot werkelijke resultaten leiden. Wat de acties tegen de rassendiscriminatie betreft, werd naar voren gebracht, dat de communistische scholierenorganisatie haar goede tradities op dit punt zeker hoog zal houden. Dit gold zowel ten aanzien van de Verenigde Staten als voor Zuid-Afrika en Rhodesië.

Gijs Schreuders, voorzitter van de OPSJ, die de congresrede hield, ging ook nog in op de kritische en vooruitstrevende houding van de scholieren. Onder de jongeren- en onder de studerenden in het bijzonder -

bestaat de stemming, aldus Schreuders, om de zaken niet bij het oude te laten. Hij zei dat dit, wat de strijd tegen rassendiscriminatie en de oorlog betreft, vooral goed te zien is in Amerika. Een van de belangrijkste opgaven voor de OPSJ was z.i. om in Nederland aan deze strijd leiding te geven.

Het congres besloot meer aandacht te gaan besteden aan activiteiten op de scholen, teneinde meer scholieren tot actief optreden te brengen. Dat optreden zal met name gericht moeten zijn op verbetering van het onderwijs, tegen de Westduitse eisen inzake de MLF en tegen het optreden van de Verenigde Staten in Vietnam.

De OPSJ-eisen inzake het onderwijs werden neergelegd in een tweetal resoluties. Daarin wordt aangedrongen op democratisering van het onderwijs, opdat alle jongeren dat onderwijs kunnen volgen, waarvoor zij aanleg hebben. Voorts acht de OPSJ het noodzakelijk de leerstof op verantwoorde wijze te beperken. Dit om overbelasting van de scholieren tegen te gaan.

Op de laatste congresdag werd tijdens een huishoudelijke zitting een nieuwe organisatieraad gekozen, die thans uit 20 jongeren bestaat. Gijs Schreuders werd herkozen als voorzitter. Een van de nieuwe bestuursleden is : uit Rotterdam, broer van de bekende Delftse student die in november 1965 op het 4e congres van de Studentenvakbeweging (SVB) werd gekozen als secretaris-extern van deze organisatie (vide MO 11 - 1965, pag. 31).

Vietnam

Na een stilstand in zijn activiteiten van bijna drie maanden, heeft het Jongerencomité Vietnam, officieel genaamd Jongerencomité "Vrede en zelfbeschikking voor Vietnam", aangekondigd op zaterdag 12 februari a.s. in Amsterdam te zullen demonstreren. Deze betoging zal om half drie 's-middags op het Frederiksplein starten en wordt georganiseerd onder het motto "Stop de oorlog tegen het volk van Vietnam". Aan de demonstratie zou, volgens berichten in de communistische pers en in pamfletten van het comité, zowel steun worden verleend door de communistische Nederlandse Vredesraad (NVR) als door het pacifistische Comité 1961 voor de Vrede.

Volgens mededelingen van het jongerencomité zijn thans 18 jeugd- en studentenorganisaties daarbij aangesloten. Nieuw zijn de Federatie van Democratische Socialistische Studenten Disputen Demos (FDSSD), de afdeling Utrecht van de Federatie van Jongerengroepen (FJG) van de PvdA en de Oecumenische Jeugdraad.

Wat de laatste organisatie betreft, ziet het er naar uit dat daarmee niet de landelijke jeugdraad wordt bedoeld, maar een plaatselijke, waarvan er ca. 50 in Nederland zijn.

De hernieuwde activiteit van het comité staat overigens niet op zich zelf. De indruk bestaat dat het initiatief tot het houden van de aangekondigde demonstratie is uitgegaan van de communisten en parallel loopt aan de activiteiten, die de internationale communistische jeugd- en studentenorganisaties de laatste maanden hebben ontplooid.

Om te beginnen kwam de Vietnamese kwestie aan de orde tijdens een op 28 en 29 oktober 1965 gehouden bijeenkomst van de Europese commissie van de Wereldfederatie van Democratische Jeugd (WFDJ). Deze bijeenkomst werd vermoedelijk bijgewoond door _____ voorzitter van het Algemeen Nederlands Jeugd Verbond, welke organisatie samen met de OPSJ lid is van de WFDJ.

Van 8 tot 15 november 1965 bezocht vervolgens een delegatie van de WFDJ, onder leiding van zijn voorzitter, de communist Hanoi. In een bij die gelegenheid afgelegde, gezamenlijke verklaring van de WFDJ en de Vietnamese Jeugdfederatie, werd scherp van leer getrokken tegen wat men noemt de Amerikaanse agressie ten aanzien van Vietnam. In overleg met de Noord-Vietnamezen besloot het Bureau van de WFDJ tot het nemen van een serie maatregelen om de solidariteit met de Vietnamese jeugd te demonstreren.

Allereerst werd besloten om in april 1966 in Korea een internationale conferentie voor solidariteit met de jonge Vietnamezen te organiseren. Verder besloot de WFDJ de kwestie Vietnam als eerste punt op de agenda van de zitting van zijn Executief Comité te plaatsen, welke bijeenkomst van 20 tot 24 januari 1966 in Nicosia (Cyprus) plaatsvond. Ook deze bijeenkomst werd vermoedelijk door _____ (namens het ANJV) bijgewoond. Voorts ging het Bureau van de WFDJ, met het oog op de grote betekenis van de solidariteitsactie die zich in Amerika bezig is te ontwikkelen, in principe accoord met het vaststellen van speciale dagen ter ondersteuning en coördinatie van de actie van de Amerikaanse jeugd. In dit verband wordt b.v. een solidariteitscampagne overwogen met die Amerikaanse jongeren, die door hun verzet tegen de "smerige" oorlog in Vietnam, blootgesteld dreigen te worden, aan tegenmaatregelen van de Amerikaanse regering. Gedacht wordt aan de week van 20 tot 27 april 1966. (De WFDJ en de Internationale Unie van Studenten - IUS - vieren normaliter op 24 april de internationale jeugddag tegen het kolonialisme.)

Ook wordt overwogen om in februari/maart 1966 een Noord- en Zuid-Vietnamese delegatie een reis te laten maken naar verschillende landen in Europa, Afrika en mogelijk ook Latijns-Amerika. Daardoor zouden Vietnamezen in de gelegenheid worden gesteld persoonlijk in contact te komen met jongeren in die landen.

Tenslotte is de WFDJ van plan om op het 9e Wereldjeugdfestival, dat volgens een beslissing van het Internationaal Voorbereidingscomité (op 16 en 17 januari j.l. in Wenen bijeen) in september 1966 in Accra (Ghana) zal worden gehouden, een dag te wijden aan solidariteitsacties met de jeugd en het volk van Vietnam.

Ook de zitting van het Executief Comité van de Internationale Unie van Studenten (IUS), van 6 - 15 december 1965 in Karlovy Vary (Tsjecho-Slowakije) gehouden, hield zich uitvoerig met de kwestie Vietnam bezig.

Vredesbeweging

De Berlijnse Conferentie

In maart 1966 zal in Oost-Berlijn een "Berlijnse conferentie van katholieke Christenen" plaats vinden.

De voorgeschiedenis van deze conferentie gaat terug tot medio 1964, toen in de communistische Wereldvredeeraad (WVR) voor het eerst het plan ter tafel kwam om een internationale beweging in het leven te roepen, speciaal bedoeld voor katholieke Christenen.

De eerste conferentie die hier uit resulteerde, vond plaats op 17 en 18 november 1964 te Oost-Berlijn. Hoewel het een initiatief betrof van de WVR, werd naar buiten de indruk gewekt, dat de organisatie in handen was van enkele "prominente katholieken". Er namen ongeveer 140 katholieke priesters en leken aan deel. Voor een belangrijk deel waren het personen die voordien reeds de aandacht getrokken hadden door hun sympathieën voor de communistische vredesbeweging.

Uit Nederland namen 5 personen aan de bijeenkomst deel, waarvan 3 als waarnemer. De organisatie in Nederland ging uit van de bekende mevr. Dr. bestuurslid van de communistische Nederlandse Vredesraad (NVR).

Als vervolg op deze conferentie vond onlangs te Oost-Berlijn een voorbereidende bespreking plaats, waarop werd besloten om in maart a.s.,

wederom aldaar, een "Berlijnse conferentie van katholieke Christenen" te organiseren en deze uit te bouwen tot een internationale beweging.

Niet alleen de naam "Berlijnse Conferentie" roept associaties op met de bekende "Praagse Vredesconferentie" (CVC), ook de wording ervan vertoont een duidelijke parallel met de geboorte van de CVC. Deze laatste is in de jaren 1957/1958 tot stand gekomen op initiatief van enige "prominente protestante theologen", merendeels lid van de WVR, en is uitgegroeid tot een internationale beweging van formaat.

De CVC is er echter onvoldoende in geslaagd om ook katholieke Christenen in haar activiteiten te interesseren. De beweging bleef sterk protestants geïnteresseerd, de deelname van katholieke zijde was gering en geschiedde in de meeste gevallen dan nog "op privé-titel".

Mogelijk is derhalve het plan om tot een speciaal voor katholieke Christenen bestemde beweging te komen een direct gevolg hiervan. Een zeker verband is in ieder geval aanwezig. De "Neue Zürcher Zeitung" van 1 januari 1966 meldde, dat het bedoeling zou zijn om te komen tot "een nieuwe internationale mantelorganisatie, analoog aan de CVC."

Wanneer de plannen van de initiatiefnemers doorgang vinden, zullen er dus over enige tijd twee door de WVR geïnspireerde, internationale Christelijke Vredesbewegingen zijn: De "Praagse Christelijke Vredesconferentie" voor protestante christenen en de "Berlijnse Conferentie" voor katholieke christenen.

Verzetsbeweging.

Terugblik op Ve FIR-congres

Het Ve congres van de Fédération Internationale des Résistants (FIR), dat van 9 tot 13 december '65 in Boedapest bijeenkwam, werd bijgewoond door 175 gedelegeerden en 98 gasten. Als belangrijkste vraagstukken werden op dit congres aan de orde gesteld: (1) het gevaar van het Westduitse revanchisme, (2) de oorlog in Vietnam.

De meest opvallende redevoering, die in Boedapest werd uitgesproken, was wel de begroetingstoespraak van voorzitter van de Hongaarse vereniging van verzetsstrijders, tevens lid van het politieke bureau van de Hongaarse communistische partij. Hij trok niet zozeer de aandacht door zijn bezwaren tegen de herbewapening van de Duitse Bondsrepubliek en zijn pleidooi voor een Duits vredesverdrag met twee aparte Duitse staten, alswel door zijn felle woorden aan het adres van

de Amerikaanse "oorlogshitsers" (In FIR-bijeenkomsten was men in jaren niet zo fel van leer getrokken tegen de Amerikanen.)

stelde de Verenigde Staten verantwoordelijk voor provocaties en daden van agressie in verschillende delen van de wereld en plaatste "de heilige strijd van het Vietnamese volk voor de bevrijding van zijn land" tegenover "de machinaties van de (Amerikaanse) imperialisten".

Ondanks deze opvallend felle anti-Amerikaanse rede, waarmee het FIR-congres werd geopend, beschuldigde de Albanese afgevaardigde

de FIR later op de dag van opportunisme en gebrek aan strijdvaardigheid. De leiding van de FIR liet zich volgens de Albanees beïnvloeden door landen, die niet volharden in de strijd tegen het imperialisme. Voor een ieder, die ook maar enigszins op de hoogte is van de interne verhoudingen in de FIR, zal terstond duidelijk zijn, dat de woorden van de Albanese afgevaardigde bedoeld waren aan het adres van de Sowjet-Unie. Men kan zich dan ook afvragen, waarom de Albanees hetnog nodig vond aan deze harden woorden een opmerking toe te voegen over "schadelijke activiteiten van Chroesjtsjeviaanse revisionisten".

de secretaris van Verenigd Verzet 1940-1945, nam op het FIR-congres in Boedapest deel aan het werk van de oriëntatie-commissie.

NAC

Het Nederlands Auschwitz Comité (NAC) herdacht in januari '66 de bevrijding van Auschwitz en belegde zijn traditionele herdenkingsbijeenkomsten in Amsterdam, Den Haag en Rotterdam. Evenals in voorgaande jaren werd aan deze drie bijeenkomsten medewerking verleend door de Poolse pianiste

Leden van het Nationale Ballet van
voerden er onder leiding van de Griekse choreografe
het ballet "Romeo, Julia en de duisternis" op.

HOOFDSTUK IV

ANDERE GROEPERINGEN

Pacifisme

Voortgaande pennestrijd tussen PSP en CPN

Men krijgt de indruk, dat de PSP het aanvankelijk raadzamer achtte in 't geheel niet in te gaan op de beschuldiging van opportunisme in de "Open brief aan de aanhangers van de PSP", zoals deze in "De Waarheid" van 19 november l.l. werd afgedrukt en daarna in pamfletvorm werd verspreid. (Zie hoofdstuk II van MO nr. 11 van november 1965.) Blijkbaar heeft de ergernis het tenslotte gewonnen van de beheersing, want in "Bevrijding" van 3 januari j.l. beet de PSP, bij monde van oud-redacteur , van zich af.

stelt eerst vast, dat de CPN als "een van de meest aftandse communistische partijen ter wereld" blijkbaar nog steeds niet intelligent genoeg is om zijn oerdomme methode van op kwade trouw en leugenachtigheid gebaseerde agitatie los te laten. Onder de titel "de leugens van de CPN" worden vervolgens een aantal CPN-beweringen uit de brief ontzenuwd en het ware CPN-karakter blootgelegd. "Men zou van communisten verwachten, dat zij"- evenals de PSP -"ook republikeins zijn, maar de communistische vertegenwoordigers hebben zich bij de behandeling van de goedkeuringswet voor het huwelijk van Prinses Beatrix van stemming onthouden" aldus . Het CPN-motief, dat men daarvoor wil voorkomen, dat een koningskwestie zou ontstaan, die de aandacht van de hoofdzak - n.l. het Duitse revanchisme - afleidt, veegt de PSP-scribent van de tafel met de opmerking, dat de CPN door tegen te stemmen heus geen koningskwestie zou hebben doen ontstaan! Neen, de CPN-houding vloeide voort uit "het kruiperige voetje-voetje-spel", dat de CPN op het ogenblik met de PvdA speelt! Koste wat het kost wil de CPN zich, om (verkiezings-)zieltjes te winnen, acceptabel maken. Daàrom - uit behoudsdrang - is ze bezig "netjes" te worden, is ze bereid alle principes over boord te zetten. Daàrom is de PSP, die niets van haar beginselen prijs wenst te geven, zelfs niet uit electorale overwegingen, een lelijkesta-in-de-weg voor de CPN. Dat is de reden van het schrijven van deze "Open brief". De schrijver stelt ook nog de vraag of het soms tegen de PSP pleit, dat er op het laatste partij-

congres kritiek werd geuit op leiding en Kamerleden. Zulks werd n.l. door de CPN aangegrepen om de beweerde malaise-verschijnselen in de PSP te onderstrepen. rasdt verder aan een vergelijking te maken met een partij (opm.: i.c.de CPN), "waar men als schapen de leiding maar rustig voort laat gaan op stupide wijze het communisme in Nederland in discredit te brengen".

De reactie van de CPN liet niet lang op zich wachten. In "De Waarheid" van 15 januari tracht zij opnieuw te suggereren, dat er binnen de PSP "grote ongerustheid" bestaat over de koers van deze partij. Wéér wordt het republikeinse principe van de PSP als opportunistische ge-doodverfd. Stemde de Amsterdamse (PSP-)raadsfractie niet vóór benoe-ming van burgemeester Van Hall tot ambtenaar van de Burgerlijke Stand teneinde het Koninklijk huwelijk te kunnen voltrekken?

Maar er is volgens de CPN méér aan de hand met en binnen de PSP. Er zijn allerlei symptomen van een toenemend anarchisme waar te nemen! Niet alleen memoreert de CPN in dit verband het bedanken van een PSP-raads-lid in Den Helder vanwege de "anarchistische richting" der partij, maar ook het "flirten" met de provo's, alsmede de benoeming tot hoofd-bestuurslid der PSP van Dr.G.Harmsen, die deze functie combineerde met het redacteurschap van het (inmiddels opgeheven) anarchistenblad "Bui-ten de Perken"!

Het laatste restant CPN-gif wordt tenslotte gebruikt om de op-neming van "volkomen geïsoleerde eenlingen als Bruggroepers" in de PSP mede dienstbaar te maken aan het "bewijs", dat de PSP toch waar-lijk niets te dol is om maar electorabel te worden.

De gehele tendens van deze "briefwisseling" ademt de geest van een reeds vroeg ingezette verkiezingscampagne, waarbij men zich niet aan de indruk kan onttrekken, dat de CPN enigszins bevreesd is stem-men aan de PSP te zullen verliezen. Zulks is ook niet denkbeeldig, wanneer men de ontwikkeling der PSP in meer links-radicalen richting - inderdaad mede bevorderd door de overgang van oud-SWP-leden - in ogenschouw neemt. Deze ontwikkeling en het democratische partij-prin-cipe van de PSP zou dan wel eens een niet onbelangrijke aantrekkings-kracht op het linkse kiezers-publiek kunnen hebben. Mogelijk schuilt er waarheid in de, inmiddels ook van trotskistische zijde geuite, be-wering, dat Paul de Groot zijn anti-PSP-activiteiten voert in het ka-der van zijn zogenaamde "massa-oriëntering op de PvdA".

Trotskisme

Nieuwe breuk in het internationale trotskisme

Reeds circa twee jaar bestaat er in de vanuit Parijs gedirigeerde trotskistische "Internationale" een oppositiegroep onder aanvoering van de voormalige - min of meer uit zijn functie verwijderde - secretaris-generaal Raptis, alias Pablo. Een aantal aanwijzingen doen veronderstellen, dat deze de laatste jaren een grotere machtspositie nastreefde en doelbewust een scheuring in de internationale organisatie trachtte te forceren. (vgl. MO 12-1965)

Blijkens een artikel in "De Internationale" (blad van de Nederlandse sectie) van januari 1966 is deze dreigende scheuring thans een feit geworden.

Opmerkelijk is, dat de beide tegenoverelkaar staande groeperingen - i.c. Pablo c.s. en de meerderheid in de "Parijse" Internationale - elkaar wederzijds van "rechtse", dat wil zeggen reformistische verwording beschuldigen. Raptis stelt in het door hem uitgegeven orgaan "Sous le Drapeau du Socialisme" (nov./dec.'65), waarin hij verslag doet van de eind november j.l. in Parijs gehouden conferentie van medestanders, dat hij de linkse - revolutionair marxistische - tendens vertegenwoordigt, terwijl hij zijn opponenten beticht van "rechtse" afwijkingen.

De revolutionaire marxisten zijn zich - aldus Pablo - steeds concreter gaan bezighouden met de sociale koloniale revoluties en met het (activeren van het) destalinisatie-proces in de traditioneel-communistische beweging, terwijl "rechts" zich, door deze nieuwe oriëntering af te wijzen, steeds meer uitleverde aan de zuigkracht van de kapitalistische maatschappij. Om deze "opportunistische" koers te kunnen voortzetten heeft "rechts" nu een breuk met "links" geforceerd. Door de weinig verhelderende terminologie en overdreven - vaak flagrant tegenstrijdige - voorstelling van zaken in de trotskistische berichtgeving, valt het dikwijls moeilijk de reële situatie en verhoudingen te onderkennen. Voor de breuk lijkt Raptis in eerste instantie verantwoordelijk gesteld te moeten worden. Waarschijnlijk heeft hij zich met zijn aanhang op de novemberconferentie "afgescheiden" verklaard, teneinde een smadelijke ex-communicatie op het wereldcongres van de Vierde Internationale (hetwelk in december 1965 zou plaatsvinden) te voorkomen. De juiste omvang van de Pabloïstische aanhang wordt door het Verenigd Secretariaat

- de leiding van de IVe Internationale in Parijs - op ten hoogste tien procent geschat.

Naar een nieuwe Internationale?

In het genoemde artikel in "Sous le Drapeau du Socialisme" (overgenomen in "De Internationale" van januari j.l.), roept Raptis alle nieuwe revolutionaire krachten in de wereld, "zowel op het vlak van de koloniale revolutie als op dat van de destaliniserende arbeidersstaten en van de ontwikkelde kapitalistische landen", op zich weer aan te sluiten bij een "internationale organisatie, die de democratische Internationale van de revolutionair-marxistische voorhoede wil zijn".

Het streven van Raptis is - naar uit het voorgaande blijkt - gericht op de vorming van een nieuwe Internationale, die dan vanzelfsprekend onder zijn leiding zal moeten staan. Vooralsnog lijkt de vorming daarvan een weinig levensvatbare zaak, te oordelen naar zijn geschatte aanhang.

Tengevolge van de nauwe betrekkingen van de Nederlandse trotskisten (met uitzondering van de groep Van Tijn rond het orgaan "Links") met Raptis, hebben deze thans derhalve - internationaal gezien - geen dak meer boven het hoofd en zijn zo meer geïsoleerd dan ooit. Tevens roept deze situatie de vraag op naar de toekomstige status van de groep Van Tijn.

Wordt zij mogelijk tot Nederlandse Sectie van de Vierde Internationale (Parijs) verheven?

Rechtsextremisme

Jong Europa Nederland

In "Het Vrije Volk" van 22 januari j.l. is een verslag opgenomen van een interview met , een 19-jarige inwoner van de stad Hilversum.

wordt hierin beschreven als een vriendelijke jongeman, die "geduldig" uitleg geeft van zijn ideeën over de eenwording van Europa. Het artikel vermeldt onder meer enkele bijzonderheden over contact met Jong Europa Nederland en met het hoofdkwartier van Jong Europa in Brussel.

vestigde in het afgelopen jaar de aandacht op zich door de oprichting van het "Internationaal Eenheidsfront", in feite een eenmanszaak. In een aantal namens dit "Internationaal Eenheidsfront" verspreide pamfletten nam hij stelling tegen Moskou, Peking, Amerika, het pacifisme en de NAVO en pleitte voor één Europa, als derde macht, met een eigen kern-strijdmacht.

In de zomer van 1965 kwam in contact met de neo-nazistische jongerenorganisatie Jong Europa Nederland. De leider daarvan, de Hagenaar kreeg kennelijk zo'n goede indruk van

c.q. zat zo verlegen om medewerkers, dat hij hem reeds spoedig inschakelde in het "kaderwerk". Hij stelde hem verantwoordelijk voor het "bureau" propaganda en voor het blad "Jong Europa".

Toen hij enige tijd in functie was, bracht een bezoek aan het Europese hoofdkwartier van Jong Europa in Brussel, waar - zoals bekend - de autoritaire de scepter zwaait.

kwam uit Brussel terug vol hooggestemde reorganisatieplannen voor Jong Europa Nederland. Het bezoek maakte in feite echter een einde aan zijn bliksem-carrière in deze organisatie. had zich namelijk

zozeer aan het optreden van geërgerd, dat hij opdracht gaf hem uit Jong Europa Nederland te verwijderen. Naar verluidt zou hem hebben gekenschetst als imbeciel en anarchist.

Sinds zijn verdwijning uit Jong Europa Nederland - in november 1965 - heeft zich toegelegd op de uitgave van het blaadje "Confrontatie". Hij vult dit blaadje met lange, verwarde artikelen over "de problemen rond de Europese integratie" en maakt propaganda voor "de eenheid onder de vele Europa-gezinde partijen".

STAKINGSOVERZICHT JANUARI 1966

Bedrijf : N.V. Sphinx-C eramique (Maastricht).
Aanleiding : Geen overeenstemming over nieuwe CAO.
Inmenging vakbonden : Bemiddeling NKV-functionaris.
Resultaat : Overleg gaande.
Aantal werknemers : 4000.
Aantal stakers : 120 (technische dienst).
Duur staking : 5-1-1966 (1½ uur).

Bedrijf : DANLON (Emmen).
Aanleiding : Verhoging productienorm.
Inmenging vakbonden : Overleg tussen directie en vertegenwoordiger NVV-bond "De Eendracht".
Resultaat : Tijdelijke vaststelling andere norm.
Aantal werknemers : 55.
Aantal stakers : 40.
Duur staking : 27-1-1966 (vanaf 13.00 uur) en 28-1-1966.

Bedrijf : Kippenlachterij A. Steenbergen (Hoogeveen).
Aanleiding : Ontslag collega en weigering om 1% extra uitkering over 1965 uit te betalen.
Inmenging vakbonden : Geen.
Resultaat : Geen.
Aantal werknemers : 34.
Aantal stakers : 17.
Duur staking : 17-1-'66 tot 22-1-'66.

A G E N D A

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
5-6 febr.'66	Conf.Eur.Vakbondsorg. over situatie Spaanse arb.	Parijs	Frans comm. Vakverbond CGT.
* 12 febr.'66	Vietnamdemonstratie.	A'dam	Jongerencomité Vietnam met steun van NVR en Comité '61 voor de vrede.
20-28 febr.'66	Afro-Aziatische Conf.van Wetenschapp.werkers.	New Delhi	Wereldfed.v.Wetensch. Werkers.
* 26-28 febr.'66	Sport- en cultureel fes- tival.	A'dam	ANJV
maart '66	Raadsverg. WVR.	?	Wereldvredesraad.
5 maart '66	Landelijke conf. tegen de verspreiding van kern- wapens.	Utrecht	Nederl.comité tegen de verspreiding van kern- wapens.
* mrt/april '66	Bijeenkomst vertegenw. nat.vredescomité's.	?	Wereldvredesraad.
juni '66	6e congres IOJ.	O-Berlijn	Intern.Org.van Jour- nalisten.
* sept. '66	9e Wereldjeugdfes- tival.	Accra	Wereldfed.Dem.Jeugd en Int. Unie v.Stu- denten.

* nieuw c.q. aangevuld.